

Kommunala perspektiv på arbetsmarknadspolitiken 2021

Redovisning av enkätundersökning

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Förord

Arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen måste fungera så bra som möjligt under reformeringsperioden 2019–2022. Det system som ska finnas på plats 2022 behöver fungera väl för både arbetsgivare och arbetslösa i hela landet, och inte minst de som står längre från arbete. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) följer och analyserar området utifrån dessa två tidsperspektiv.

Detta är den tredje rapporten i ordningen där vi analyserar situationen i det korta perspektivet. Redan 2019 signalerade många kommuner utmaningar i Arbetsförmedlingens möjligheter att fullgöra sitt uppdrag. Uppföljningen hösten 2021 visar att många utmaningar kvarstår och i vissa fall fördjupats.

Att säkra kvalitet och likvärdighet i hela landet måste ligga i fokus för regeringens och Arbetsförmedlingens arbete framåt. För att individer och arbetsgivare ska få rätt stöd kommer det alltid behövas en lokal förtrogenhet och förankring. Vår bestämda uppfattning är att myndigheten nu och i framtiden måste kunna vara såväl lokal, regional som nationell.

Rollfördelningen i arbetsmarknadspolitiken kommer att förändras framöver. Kommuners och regioners uppdrag behöver tas tillvara och utvecklas som en del av det. Alla samhällssfärer kommer att behöva bidra i den svåra situation vi nu står i – Arbetsförmedling, näringsliv, civilsamhälle, kommuner och regioner.

Under våren kommer en proposition om arbetsmarknadspolitikens reformering. Kommunernas roll ska också förtydligas och preciseras vilket är någon vi väntat på under lång tid. Här tänker vi särskilt på att kommuner ska kunna utföra insatser inom ramen för arbetsmarknadspolitiken genom överenskommelselösningar med Arbetsförmedlingen som är varaktiga över tid.

Sveriges Kommuner och Regioner riktar ett stort tack till alla kommuner och regioner som svarat på enkäten och bidragit till underlaget i denna rapport.

Stockholm, mars 2022

Monica Sonde

Direktör/avdelningschef

Avdelningen för utbildning och arbetsmarknad

Innehåll

Sammanfattning och slutsatser	5
Det är viktigt att arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen fungerar här och nu och i framtiden efter reformen	5
Definition av lokal närvaro	5
Sammanfattande slutsatser från enkäten	6
Fler än hälften av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen har säkerställt lokal närvaro i kommunen	6
Enklare service och stöd till arbetslösa är inte säkerställd för alla och kommunen får träda in med stöd	6
Fördjupat stöd till arbetslösa är inte säkerställt	7
Operativt samarbete på individnivå är inte säkerställt	7
Strategisk samverkan på lokal nivå har förbättrats, men dialog kring det pågående förändringsarbetet saknas fortfarande i många kommuner.	8
Vad ger enkätundersökningen för vägledning om vägen framåt?	8
Enkätresultat	11
Undersökningens genomförande	11
Många uppger att Arbetsförmedlingen inte har säkerställt en lokal närvaro i kommunen.....	11
Enklare service och stöd till arbetslösa	13
Operativ samverkan behöver fortsatt värnas och utvecklas	17
Andra undersökningar visar liknande resultat om operativ samverkan	19
Strategiskt samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna	20
Regelbunden dialog och tillvaratagande av kommunernas erfarenheter behöver fortsatt utvecklas	20
Förbättring av den strategisk samverkan	21
Lokalt och regionalt stöd för arbetsgivares kompetensförsörjning.....	22

Sammanfattning och slutsatser

Det är viktigt att arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen fungerar här och nu och i framtiden efter reformen

I början av september 2021 genomförde Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) en enkätundersökning till cheferna för kommunernas arbetsmarknadsenheter. De har genom sin position en unik insikt i de lokala behoven hos arbetslösa, lokala förutsättningar och behov i relation till Arbetsförmedlingens uppdrag. Svarsfrekvensen var 82 procent och underlaget speglar situationen i hela landet och i olika typer av kommuner. Jämförelser görs med liknande undersökningar september 2020, februari 2020 och maj 2019.

Enkätsvaren visar att Arbetsförmedlingen fortsatt har svårt att leverera i flera delar av sitt uppdrag. Den övergripande bilden är negativ. Här får vi signaler att kommunala medarbetare i praktiken får träda in och ge stöd till arbetslösa. Vi ser samtidigt att myndighetens verksamhet och samarbete fungerar bra på vissa platser. Det visar att det, trots stora utmaningar för myndigheten, går att skapa ett samarbete som fungerar väl i det lokala sammanhanget. Resultaten reser frågor om hur myndigheten fortsatt kan arbeta för att säkerställa kvalitet och likvärdighet och svara upp mot behoven hos arbetssökande och arbetsgivare över hela landet.

Definition av lokal närvaro

Digitala möjligheter och distanslösningar behöver tas tillvara, men lokal närvaro och förtrogenhet är avgörande för ett framgångsrikt arbete för arbetslösa och arbetsgivare i hela landet. Under 2020 arbetade SKR fram fem dimensioner som är viktiga att säkra i myndighetens lokala närvaro. Enkäten som ligger till grund för denna rapport belyser och utgår från dessa fem dimensioner:

- Enklare service och stöd till arbetslösa som inte kan lösa det digitalt
- Fördjupat stöd till arbetslösa
- Operativt samarbete med kommuner och regioner för individer i behov av samlat stöd
- Strategiskt samarbete på ledningsnivå mellan kommuner och Arbetsförmedlingen
- Lokalt och regionalt stöd för arbetsgivares kompetensförsörjning

Sammanfattande slutsatser från enkäten

Fler än hälften av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen har säkerställt lokal närvaro i kommunen

Arbetsförmedlingen har via regleringsbrev uppdrag att säkra lokal närvaro och likvärdig service i hela landet

- 53 procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen har en lösning på plats för att säkerställa lokal närvaro för arbetssökande från deras kommun. Det är en ökning sedan enkäten 2020, då motsvarande andel var 39 procent.
- Andelen kommuner som uppger att det finns en konstruktiv dialog med Arbetsförmedlingen kring att säkra myndighetens närvaro är 33 procent. I årets enkät har 20 procent svarat att det inte är aktuellt då närvaron anses säkrad. Andelen som anser att sådan dialog saknas är 42 procent, en ökning jämfört med föregående år med fem procentenheter.

SKR:s slutsats utifrån svaren är att det fortfarande, utifrån kommunernas perspektiv, kvarstår en hel del arbete innan den lokala närvaron är säkrad. Arbetsförmedlingen redovisade i oktober att man vid behov kan erbjuda förbokade fysiska möten för arbetssökande i egen regi på 88 fast bemannade kontor, på 24 kontor som Arbetsförmedlingen reser till samt vid 106 möjliga samarbetslösningar med Statens servicecenter och/eller kommuner.

Det är positivt att Arbetsförmedlingen säkrar närvaro i samarbete med kommuner i de fall det inte finns möjlighet att ha ett eget kontor på orten. Vår analys visar att det behöver bli tydligare hur lokal fysisk närvaro ska definieras, realiseras och garanteras i samtliga kommuner.

Enklare service och stöd till arbetslösa är inte säkerställt för alla och kommunen får träda in med stöd

Arbetsförmedlingen har, precis som alla myndigheter, en serviceskyldighet. Det innebär att man är skyldiga att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde

- 72 procent av kommunerna svarar att Arbetsförmedlingens fysiska närvaro inte är ändamålsenlig för att ge arbetssökande stöd i sin kommun.

- Så mycket som 95 procent av kommunerna ger någon eller några former av stöd till arbetssökande som ligger i Arbetsförmedlingens uppdrag. Det handlar exempelvis om inskrivning på Arbetsförmedlingen, aktivitetsrapportering, tolka beslut och samordning av etableringsinsatser för nyanlända. En del kommuner finansierar även arbetssökandes resor eller skjutsar arbetssökande till Arbetsförmedlingskontor på annan ort (23 respektive 16 procent).

SKR:s slutsats är att Arbetsförmedlingens frånvaro eller otillräckliga närvaro på många håll i landet gör att individer riskerar att lämnas utan tillräckligt stöd och att tillgängligheten till myndigheten brister kring enklare service. Detta kan i förlängningen leda till en oacceptabel övervältring av uppgifter på kommunerna.

Fördjupat stöd till arbetslösa är inte säkerställt

Arbetsförmedlingen ska ge fördjupat stöd till de som är i behov av det

- Endast 10 procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen i hög eller mycket hög utsträckning hjälper de som befinner sig långt från arbetsmarknaden att bli anställda.
- 83 procent av kommunerna svarar att Arbetsförmedlingens resurser inte är tillräckliga på lokal nivå för att ge stöd till enskilda arbetssökande enligt myndighetens uppdrag, vilket är en ökning med fem procentenheter jämfört med föregående år. Motsvarande uppgift kring stödet till nyanlända i etableringsprogrammet är 75 procent vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med föregående enkät.

SKR:s slutsats är att Arbetsförmedlingen inte har tillräckliga resurser på lokal nivå för att stödja arbetslösa som står längre från arbete och nyanlända i etableringen. Insatser och samverkan för dessa grupper behöver säkras både på kort och lång sikt.

Operativt samarbete på individnivå är inte säkerställt

Arbetsförmedlingen ska samverka på operativ nivå med andra aktörer, till exempel med kommunernas socialtjänst och vuxenutbildning. En väl fungerande samverkan är också viktig för att vuxenutbildningen och socialtjänsten ska kunna utföra sina lagstadgade uppdrag.

- Drygt en fjärdedel av kommunerna, 26 procent, svarar att Arbetsförmedlingens resurser är tillräckliga för samverkan på operativ nivå i enskilda individärenden. År 2020 var motsvarande andel 31 procent.

Det stärker ytterligare SKR:s slutsats att Arbetsförmedlingen inte har tillräckliga resurser på lokal nivå för att stödja arbetslösa som står längre från arbete och nyanlända i etableringen

Strategisk samverkan på lokal nivå har förbättrats, men dialog kring det pågående förändringsarbetet saknas fortfarande i många kommuner.

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att säkra strategisk samverkan lokalt

- 50 procent uppger att det saknas en god regelbunden dialog med Arbetsförmedlingen lokalt kring det förändringsarbete som nu pågår. Detta är en mindre förbättring i jämförelse med undersökningen 2020 då motsvarande andel var 56 procent
- Endast 13 procent uppger att Arbetsförmedlingen lokalt tar tillvara kommunala perspektiv och erfarenheter i förändringsarbetet, vilket är en försämring i jämförelse med undersökningen 2020 då andelen var 21 procent.
- Andelen kommuner som uppger att det finns en struktur för samverkan med Arbetsförmedlingen som kommer fortlöpa närmaste åren är oförändrad jämfört med föregående år, 43 procent.
- Samverkan med Arbetsförmedlingen på en övergripande nivå har förbättrats jämfört med föregående år. 63 procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingens resurser på lokal nivå för övergripande samverkan är tillräckliga. Motsvarande andel var föregående enkätundersökning 43 procent.

SKR:s slutsats är att det strategiska samarbetet generellt har förbättrats under året. Dock är andelen kommuner fortfarande stor som anger att det saknas en god regelbunden dialog med Arbetsförmedlingen lokalt kring pågående förändringsarbete.

Vad ger enkätundersökningen för vägledning om vägen framåt?

I mångt och mycket är bilden från tidigare år densamma. Kommunerna fortsätter att ta ett stort ansvar för de som har behov av mycket stöd. Strategisk

och operativ samverkan med Arbetsförmedlingen finns inte på plats såsom många kommuner skulle önska. Enkätresultaten visar på flera behov, som SKR också framfört tidigare.

- Regeringen har skärpt styrningen vad det gäller lokal närvaro och samverkan med kommunerna, vilket SKR och kommunerna har lyft. Det behövs dock mer genomslag i praktiken, visar resultaten av enkäten. För detta krävs fortsatt styrning från regeringen, följsamhet från Arbetsförmedlingen och rättsliga och ekonomiska förutsättningar för samverkan.
- Regeringen måste också definiera vad som avses med en ändamålsenlig lokal närvaro. Arbetsförmedlingens egna prioriteringar är en komponent men lokal närvaro måste också definieras och belysas utifrån behov hos arbetssökande, arbetsgivare och samverkansparter.
- SKR delar inte Arbetsförmedlingens nuvarande slutsats om att myndigheten har en tillräcklig lokal närvaro. SKR ser fortfarande behov av att en extern part, till exempel IFAU, får uppdrag att granska om den lokala närvaron och om tillgången till service och insatser är ändamålsenlig.
- I SKR:s medlemsnätverk vittnar kommuner om att den försämrade operativa samverkan drabbar de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Långtidsarbetslösa, utrikesfödda kvinnor, nyanlända i etableringen, vissa unga och de som inte klarar SFI-studier nämns särskilt. Detta sätter ljuset på att det behövs ett förbättrat samspel mellan Arbetsförmedlingen och flera kommunala verksamheter. Kommunen har flera lagstadgade uppdrag som förutsätter samarbete med Arbetsförmedlingen för att lyckas fullt ut. Det handlar framförallt om vuxenutbildning, ekonomisk bistånd och flyktingmottagandet. Samspelet mellan arbetsmarknadspolitiken och andra politikområden där kommunerna har uppdrag, såsom utbildningspolitik, näringspolitik och socialpolitik, måste stärkas.
- Försämringen i det operativa samarbetet sätter också ljuset på behovet av att kommuner och Arbetsförmedlingen ska ha möjlighet att ingå överenskommelselösningar. Det handlar om att kommunerna, mot ersättning från Arbetsförmedlingen, skulle kunna utföra vissa insatser av främst rustande karaktär, men till viss del också med matchande inslag. Det handlar inte om alla arbetslösa. Det handlar om långtidsarbetslösa, nyanlända, individer som har ekonomiskt bistånd eller har andra behov av insatser från kommunen.

SKR kommer att fortsätta att följa, påverka och bidra i reformeringen av Arbetsmarknadspolitiken. Våra medlemmar vill vara med i en konstruktiv dialog om utformningen av den nya arbetsmarknadspolitiken för att säkra ett bra stöd till individer och arbetsgivare i hela landet.

Regeringen har aviserat att man tänker underlätta för överenskommelselösningar. SKR har därför höga förhoppningar på att regeringens kommande proposition om reformeringen ska förbättra förutsättningarna både för överenskommelselösningar och samspelet mellan Arbetsförmedlingen och kommunala verksamheter. Kommuner och regioner bidrar sedan tidigare med viktiga delar inom arbetsmarknadspolitiken och närliggande välfärdsområden. Det är dags att låta kommunerna ge aktiva insatser till de långtidsarbetslösa, inte minst för att minska segregationen.

Enkätresultat

Undersökningens genomförande

SKR genomförde denna enkätundersökning oktober/november 2021 med syfte att spegla kommunala perspektiv på några centrala frågor i arbetsmarknadspolitikens genomförande. Enkäten skickades till chefer för kommunernas arbetsmarknadsenheter eller motsvarande och besvarades av 238 av 290 kommuner (en svarsfrekvens på 82 procent). Svaren ger en representativ bild och bortfallet har inte varit systematiskt för en viss typ av kommuner.

Jämförelser görs med den enkät SKR genomförde september 2020. SKR genomförde en liknande undersökning maj 2019.¹ Vissa frågor berördes också i en uppföljning av lokal närvaro februari 2020.²

Många uppger att Arbetsförmedlingen inte har säkerställt en lokal närvaro i kommunen

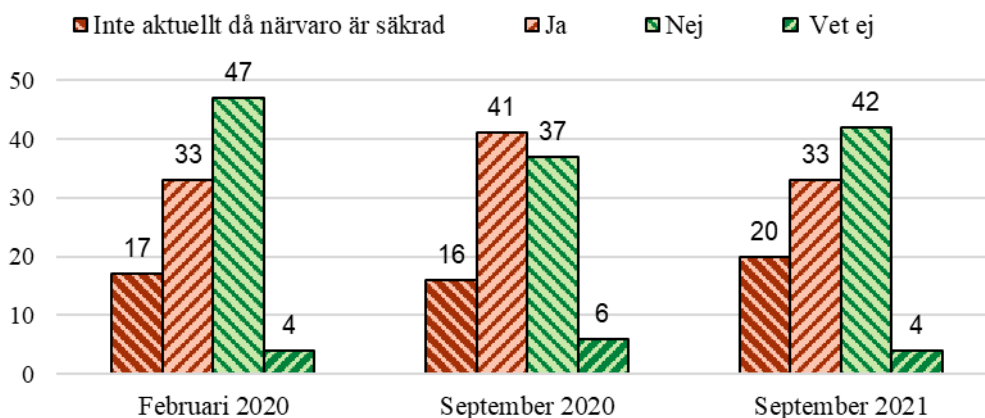
Andelen kommuner som uppger att det finns en konstruktiv dialog med Arbetsförmedlingen kring att säkra myndighetens närvaro har minskat från 41 procent till 33 procent. Däremot har andelen som svarat att det inte är aktuellt då närvaro är säkrad ökat från 16 procent till 20 procent. (figur 1). Samtidigt är det fortfarande en oroväckande hög andel kommuner som uppger att det inte finns en sådan dialog (42 procent).

---

¹ SKR (2020). Kommunala perspektiv på arbetsmarknadspolitikens omläggning – redovisning av enkätundersökning maj 2019.

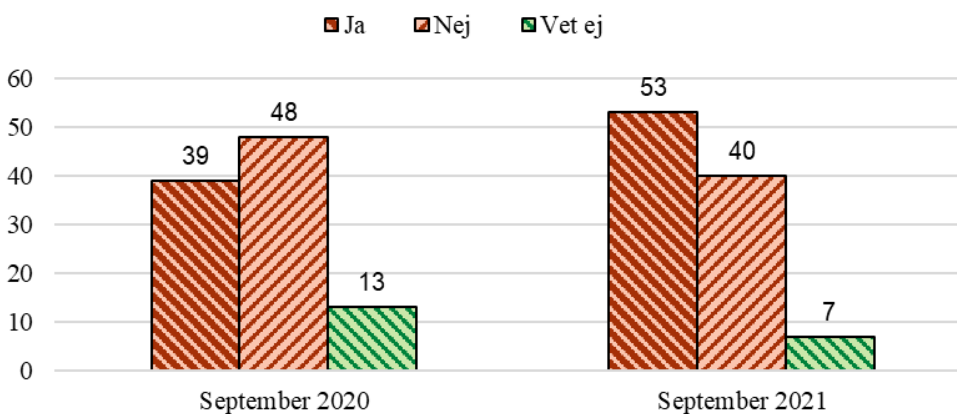
² SKR (2020-02-14). Lägesbild Arbetsförmedlingens lokala närvaro februari 2020 – omsvängningen återstår att göra.

Figur 1. Finns det idag en konstruktiv dialog mellan AF och din kommun för att säkra lokal närvaro? Procent.

53 procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen har en lösning på plats för att säkerställa lokal närvaro för arbetssökande från deras kommun (figur 2). Det är en ökning med 14 procent jämfört med föregående år.

Figur 2. Har Arbetsförmedlingen i nuläget en lösning på plats för att säkerställa lokal närvaro för arbetssökande från din kommun? Procent.

En följdfråga ställdes till dem som svarat på frågan om Arbetsförmedlingen har en lösning på plats för att säkerställa lokal närvaro för arbetssökande. Här kunde kommunerna ange flera svarsalternativ.

Av de 234 kommuner som svarade på frågan uppgav 26 procent att lösningen fanns i form av ett Arbetsförmedlingskontor, vilket är en minskad andel jämfört med föregående år. Minskningen kan delvis kopplas till Arbetsförmedlingens fortsatta nedmontering av kontor i landet.

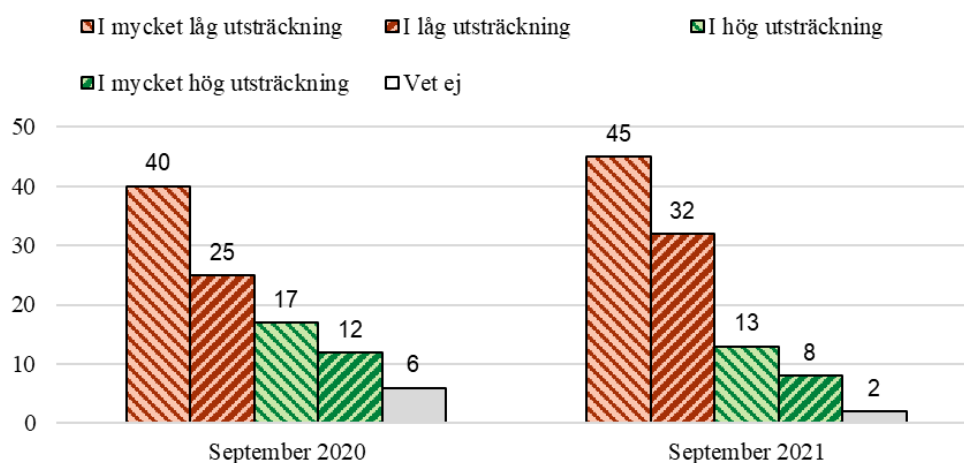
22 procent svarar att arbetsförmedlingen verkar från kommunens lokaler. I första hand ska lokalerna användas till att ta emot förbokade besök. Dock redovisar cirka hälften av dessa kommuner att Arbetsförmedlingen ännu ej utnyttjat lokalerna.

27 procent anger att det finns ett Servicekontor där Arbetsförmedlingen finns representerad. En ökning har skett av den andel kommuner som anger att det finns ett arbetsförmedlingskontor i grannkommunen som arbetssökande kan pendla till, 25 procent av kommunerna anger detta som alternativ.

Enklare service och stöd till arbetslösa

En central aspekt av Arbetsförmedlingens fysiska närvaro är om den är ändamålsenlig för att ge arbetssökande stöd. Den fysiska närvaron kan finnas i form av Arbetsförmedlingskontor, statens servicekontor eller att personal från Arbetsförmedlingen verkar från kommunens lokaler. (figur 3).

Figur 3. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens fysiska närvaro ändamålsenlig för att ge arbetssökande i din kommun stöd?³ Procent.

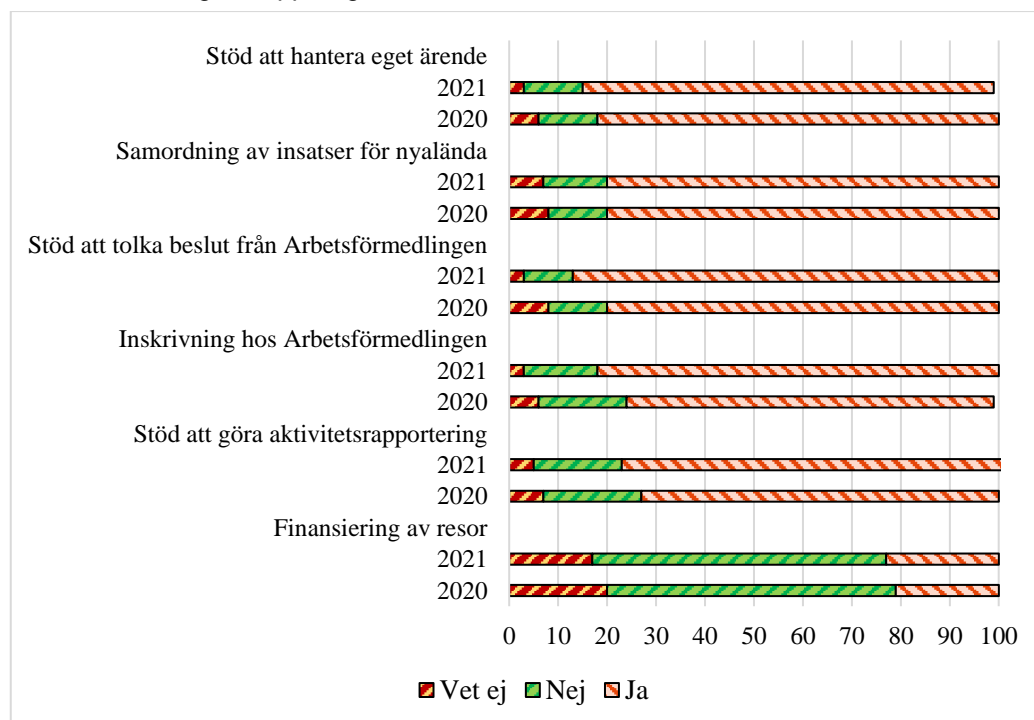

³ I frågan förtydligades att med fysisk närvaro avses Arbetsförmedlingskontor, statens servicekontor eller att arbetsförmedlingens personal verkar från kommunala eller andra lokaler.

Jämfört med föregående år har andelen kommuner, som anser att den fysiska närvaron för att ge arbetssökanden ändamålsenligt stöd är låg, ökat från 65 till 77 procent. Kommentarer från kommuner i enkäten samt information från de nätverk SKR medverkar i ger att många kommuner signalerar försämrade möjligheter att komma i kontakt med handläggare på Arbetsförmedlingen. Detta gäller både kontakt mellan kommunens handläggare och Arbetsförmedlingen samt mellan arbetssökande och Arbetsförmedlingens handläggare.

Oavsett vilken lösning Arbetsförmedlingen har för lokal närvaro uppger många kommuner att de ger stöd till arbetssökande som på olika sätt kan sägas ligga inom Arbetsförmedlingens uppdrag (figur 4). I SKR:s kontakter med kommuner vittnar många om att arbetssökande vänder sig till kommunens tillgängliga verksamheter som arbetsmarknadsenhet, socialtjänst eller bibliotek för att få hjälp med denna typ av service. Trycket har ökat på vissa håll när Arbetsförmedlingen stängt ner möjligheten till spontanbesök.

Figur 4. Vilket stöd kommunen ger arbetssökande som ligger i Arbetsförmedlingens uppdrag? Procent.

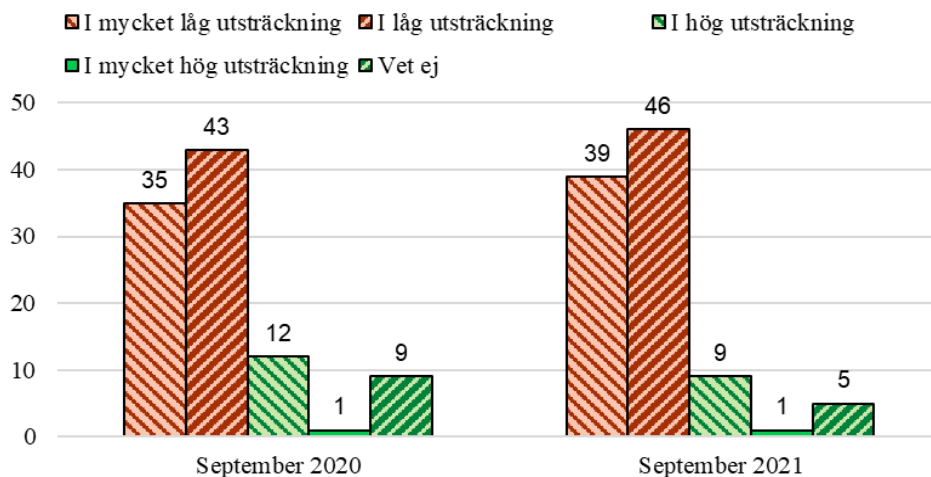
Flertalet kommuner uppger att de stöttar arbetssökande på många sätt. Det är betydligt vanligare att kommuner finansierar resor eller skjutsar arbetssökande till myndigheten i de fall det saknas ett Arbetsförmedlingskontor på orten.

Enkäten ger inte svar på hur omfattande kommunernas arbete är att ge de olika typerna av stöd. Däremot kan vi se att 95 procent av kommunerna bistår med någon av de utpekade insatserna. Drygt 202 kommuner uppger att de bistår med mellan fyra och åtta av dessa stöd. Någon större förändring av antal på respektive aktivitet har inte visat sig i jämförelse mellan åren.

Fördjupat stöd till arbetslösa och operativt samarbete på individnivå

I den instruktion som styr Arbetsförmedlingen står det bland annat att de som befinner sig långt från arbetsmarknaden ska prioriteras.⁴ Endast tio procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen uppfyller uppdraget att hjälpa de som befinner sig långt från arbetsmarknaden att bli anställda, vilket är en minskning med tre procent jämfört med 2020. (figur 5).

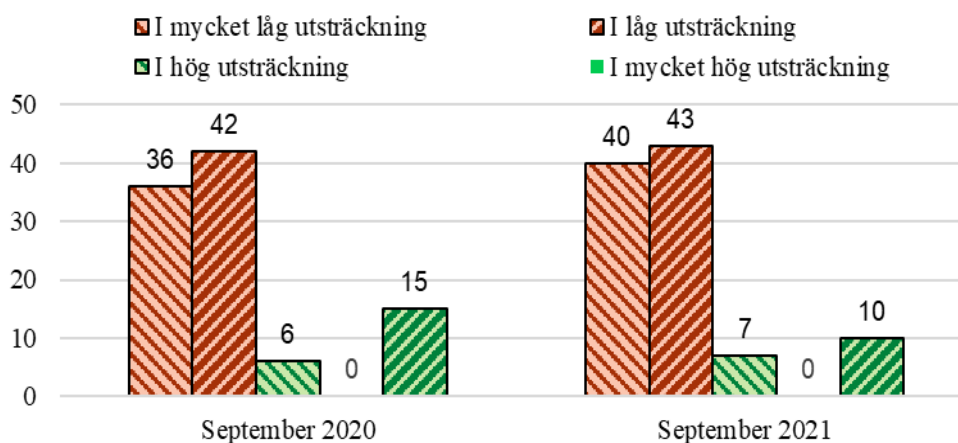
Figur 5. I vilken utsträckning uppfyller Arbetsförmedlingen följande i din kommun? Hjälpa de som befinner sig långt från arbetsmarknaden att bli anställda. Procent.

⁴ Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

En låg andel kommuner uppger att Arbetsförmedlingens resurser är tillräckliga för att ge stöd till enskilda arbetssökande och nyanlända i etableringsprogrammet (figur 6 och 7).

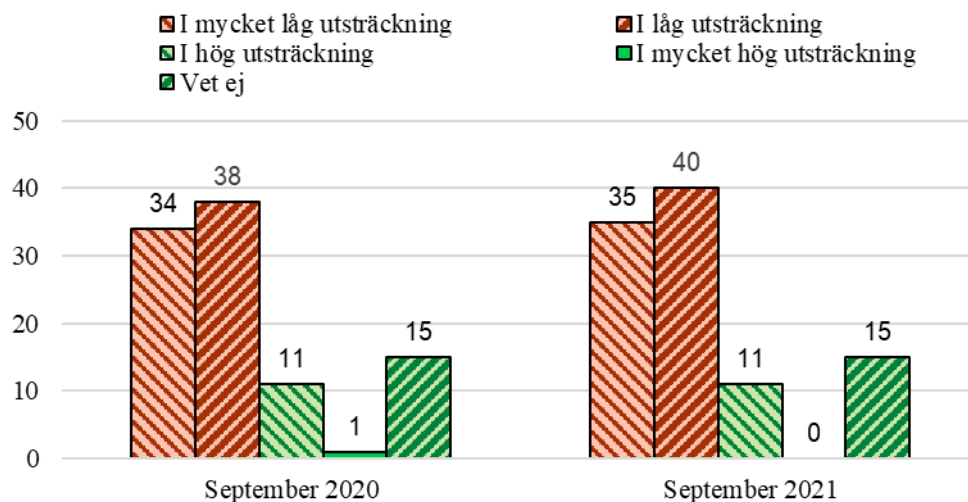
Figur 6. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens resurser tillräckliga på lokal nivå för att göra följande i er kommun?⁵ Ge stöd till enskilda arbetssökande enligt myndighetens uppdrag Procent.

⁵ I frågan förtydligades att med resurser menas här personell närvaro tillsammans med digital service och service på distans.

Figur 7. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens resurser tillräckliga på lokal nivå för att göra följande i er kommun?⁶. Ge stöd till nyanlända i etableringsprogrammet enligt myndighetens uppdrag. Procent.

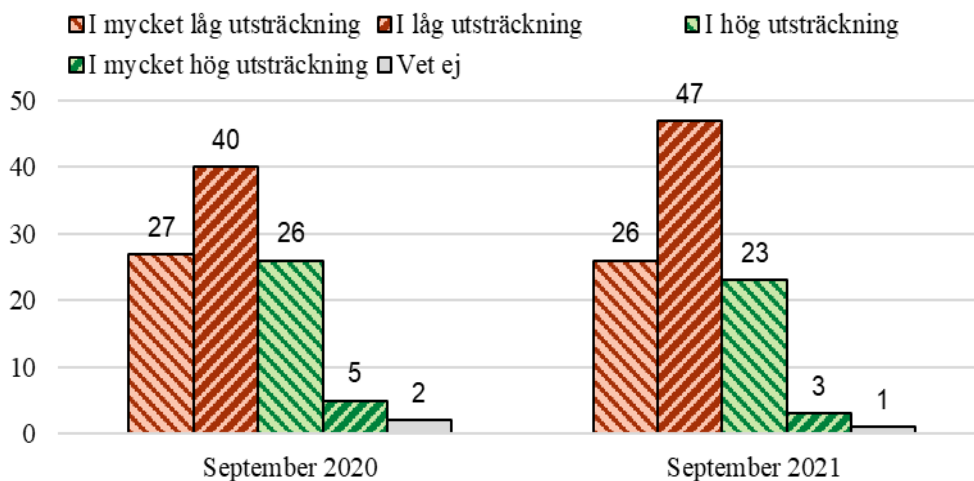

Operativ samverkan behöver fortsatt värnas och utvecklas

Många arbetssökande får stöd och insatser både av Arbetsförmedlingen och kommunen, exempelvis genom kommunala arbetsmarknadsenheter, ekonomiskt bistånd eller vuxenutbildning. Knappt en fjärdedel av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingens lokala resurser är tillräckliga för att åstadkomma operativ samverkan kring individer med behov av stöd från båda parter (figur 8).

⁶ I frågan förtydligades att med resurser menas här personell närvaro tillsammans med digital service och service på distans.

Figur 8. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens resurser tillräckliga på lokal nivå för att göra följande i er kommun?⁷ Samverka på operativ nivå mellan er kommun och Arbetsförmedlingen i enskilda individärenden där det finns behov av stöd från båda parter. Procent.

Föregående års enkät uppvisade resultatet att kommuner där det fortsatt fanns Arbetsförmedlingskontor på orten betydligt oftare uppgav att Arbetsförmedlingens resurser var tillräckliga i detta avseende. Detta resultat står sig ännu.

Av de kommuner som svarat och har ett Arbetsförmedlingskontor på orten uppger 34 procent att Arbetsförmedlingen i hög utsträckning har resurser för operativ samverkan med kommunen i enskilda individärenden. 54 procent anger att Arbetsförmedlingen i låg utsträckning har resurser för operativ samverkan. Av de kommuner som har någon form av lokal samarbetslösning anger 25 procent att Arbetsförmedlingen i hög utsträckning har resurser för operativ samverkan medan andelen som anger en låg utsträckning är 62 procent.

⁷ I frågan förtydligades att med resurser menas här personell närvaro tillsammans med digital service och service på distans.

Andra undersökningar visar liknande resultat om operativ samverkan

Ett uttryck för minskat samarbete med kommunerna finns i den årliga insamling SKR gör om kommunernas arbetsmarknadsinsatser. Av de omkring 100 000 individer som finns i kommunernas insatser minskar den andel som anvisats från Arbetsförmedlingen. Under de tre senaste åren har andelen minskat från 44 procent 2018 till 34 procent 2019 för att verksamhetsåret 2020 hamna på 29 procent (motsvarande ca 15 000 individer).⁸

Samverkan kring arbetssökande har byggts upp och formaliserats i flera samverkansstrukturer som Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA), Finsam och projekt med finansiering av Europeiska socialfonden.

DUA har själva visat hur samverkan utvecklades under flera år, men att den har försämrats de senaste åren, framförallt kring unga.⁹ Kring Finsam har vi preliminära signaler om att deltagarantalet fortsatt har minskat under våren 2021. Dock får man anta att viss minskning kan härröra till den pågående situationen med Covid-19, vilket minskat möjligheten till operativ och strategisk samverkan. Vad gäller möjligheten för kommuner och regioner att fortsatt driva och vara aktiva i projekt med finansiering från Europeiska socialfonden har SKR påtalat vikten av att det säkras framöver.¹⁰ Här är det även viktigt att Arbetsförmedlingen finns med som part.

---

⁸ SKR (2020). Kommunal arbetsmarknadsstatistik 2020.

⁹ DUA (2020). Årsrapport 2019. Redovisning till regeringen från Delegationen för unga och nyanlända till arbete och Oxford Research (2020). Utvärdering av Delegationen för unga och nyanlända till arbete.

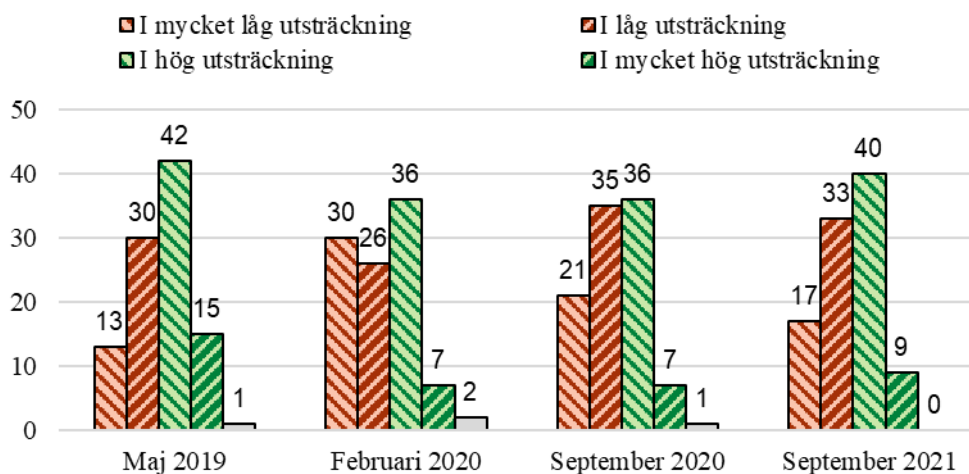
¹⁰ SKR (2020-02-27). Låt Socialfonden bygga på samverkan mellan parterna.

Strategiskt samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna

Regelbunden dialog och tillvaratagande av kommunernas erfarenheter behöver fortsatt utvecklas

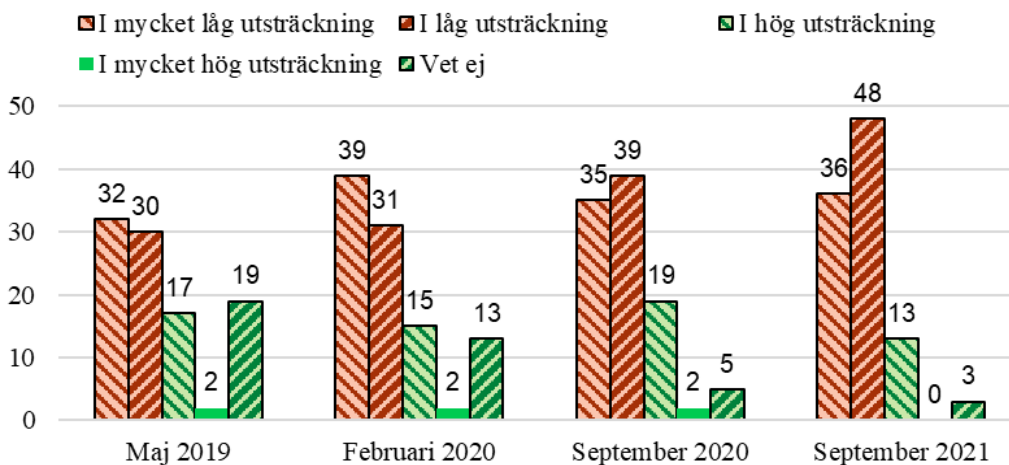
För att utveckla den statliga arbetsmarknadspolitiken lokalt är det viktigt att Arbetsförmedlingen har en regelbunden dialog med kommunerna. 49 procent av kommunerna uppger 2021 att det finns en sådan dialog i hög eller mycket hög utsträckning. Detta är en viss ökning jämfört med 2020 (se figur 9).

Figur 9. I vilken utsträckning finns en regelbunden dialog mellan Arbetsförmedlingen lokalt och er kommun kring det förändringsarbete som nu pågår? Procent.

Endast 13 procent av kommunerna uppger att Arbetsförmedlingen i hög utsträckning tar tillvara kommunens perspektiv och erfarenheter i det förändringsarbete som nu pågår (figur 10).

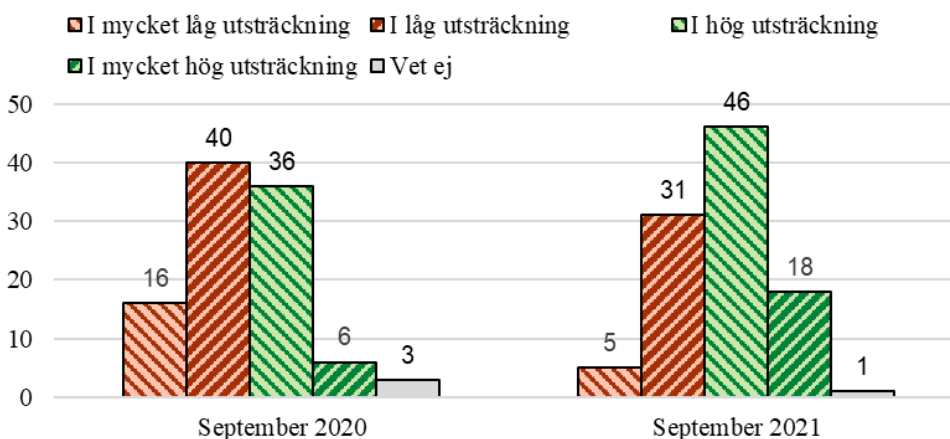
Figur 10. I vilken utsträckning tar Arbetsförmedlingen tillvara era kommunala perspektiv och erfarenheter i det förändringsarbete som nu pågår? Procent.

Förbättring av den strategisk samverkan

Knappt två tredjedelar (64 procent) uppger att Arbetsförmedlingens resurser är tillräckliga på lokal nivå för att samverka med kommunen på övergripande nivå (figur 11). Detta är en ökning med 21 procentenheter jämfört med föregående år.

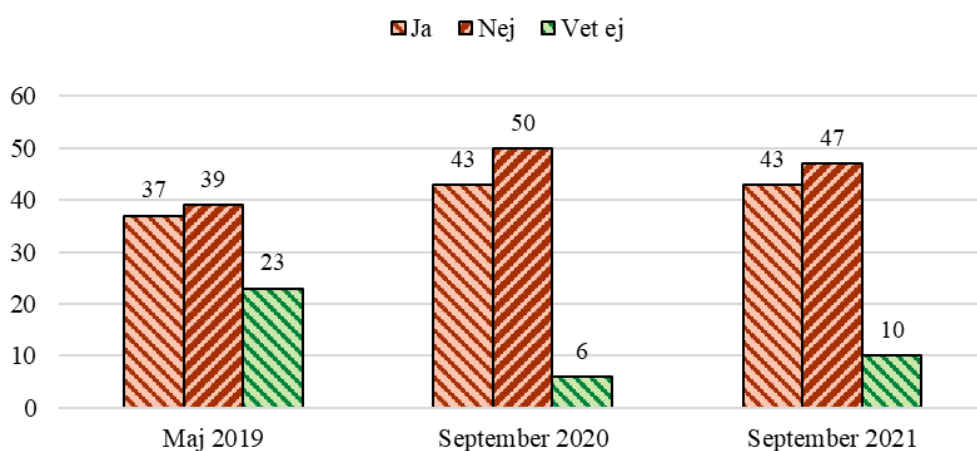
Figur 11. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens resurser tillräckliga på lokal nivå för att göra följande i er kommun?¹¹ Samverka på övergripande nivå med er kommun. Procent,

¹¹ I frågan förtydligades att med resurser menas här personell närvaro tillsammans med digital service och service på distans.

Andelen kommuner som uppger att det finns en övergripande samverkansstruktur med Arbetsförmedlingen som kommer att fortlöpa närmaste åren är oförändrat jämfört med föregående år (figur 12). 43 procent av kommunerna uppger detta i september 2021.

Figur 12. Finns en övergripande struktur för samverkan mellan kommunala verksamheter och Arbetsförmedlingen som kommer fortlöpa de närmaste åren? Procent.

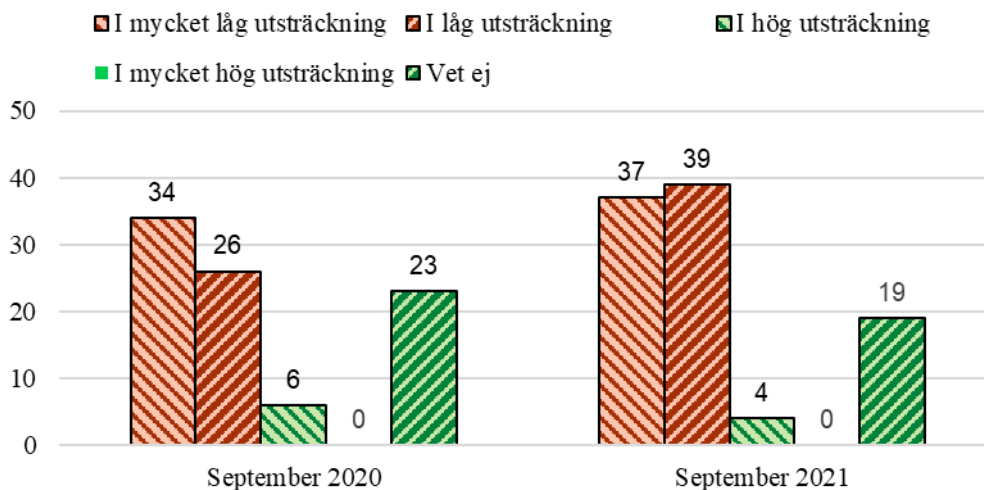

Lokalt och regionalt stöd för arbetsgivares kompetensförsörjning

I den instruktion som styr Arbetsförmedlingen står bland annat att myndigheten ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft.¹² Det är få kommuner som svarar att Arbetsförmedlingen sammanför arbetsgivare och de som söker arbete i hög eller mycket hög utsträckning i den egna kommunen (figur 13). Andelen som svarat mycket låg utsträckning och låg utsträckning har dessutom ökat jämfört mellan åren. Detta är bilden som de som svarat på enkäten från kommunerna ger. Resultaten bör tolkas med försiktighet. Det kan vara så att de svarande inte har fullständig insikt i det arbete som Arbetsförmedlingen och deras leverantörer utför lokalt tillsammans med arbetsgivare.

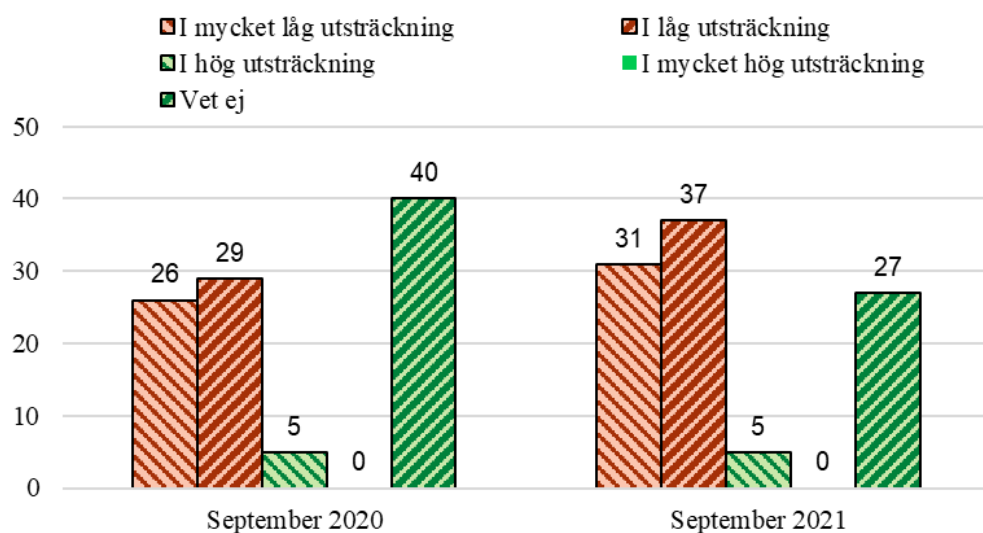
¹² Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

Figur 13. I vilken utsträckning uppfyller Arbetsförmedlingen följande i din kommun? Sammanföra arbetsgivare och de som söker arbete. Procent.

Kring Arbetsförmedlingens resurser på lokal nivå, att ge stöd till lokala arbetsgivare i sin kompetensförsörjning, pekar kommunerna generellt också på att detta behöver utvecklas. Andelen som svarat mycket låg utsträckning och låg utsträckning har ökat jämfört mellan åren. Många kommuner har även 2021 svarat ”vet ej” (figur 14). Det sistnämnda kan möjligen bero på att dialog och samarbete saknas med Arbetsförmedlingen lokalt i den delen kopplat till arbetsmarknadsenheterna.

Figur 14. I vilken utsträckning är Arbetsförmedlingens resurser tillräckliga på lokal nivå för att göra följande i er kommun?¹³ Ge stöd till lokala arbetsgivare i deras kompetensförsörjning. Procent.

¹³ I frågan förtydligades att med resurser menas här personell närvaro tillsammans med digital service och service på distans.

Kommunala perspektiv på arbetsmarknadspolitiken 2021

Arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen måste fungera så bra som möjligt under reformeringsperioden 2019–2022. I rapporten redovisas kommunernas perspektiv utifrån en enkätundersökning som genomfördes september 2021. Jämförelser görs med tre tidigare undersökningar. Fokus i rapporten ligger på hur arbetsmarknadspolitiken fungerar här och nu, även om långsiktiga frågor också berörs. Redan 2019 signalerade många kommuner utmaningar i Arbetsförmedlingens möjligheter att fullgöra sitt uppdrag. Uppföljningen hösten 2021 visar att många utmaningar kvarstår och i vissa fall fördjupats.

Upplysningar om innehållet

Per Överberg, per.overberg@skr.se

Åsa Karlsson, asa.karlsson@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2022

ISBN: 978-91-8047-002-5

Tex: Per Överberg och Åsa Karlsson